

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En Union med lige muligheder: Strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030

(COM(2021) 101 final)

(2021/C 374/09)

Ordfører: **Ioannis VARDAKASTANIS**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 26.3.2021
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	21.6.2021
Vedtaget på plenarforsamlingen	7.7.2021
Plenarforsamling nr.	562
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	233/0/2

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU bifalder den nye EU-strategi for rettigheder for personer med handicap, der medtager mange af de forslag, som den europæiske handicapbevægelse og civilsamfundet har fremsat. Strategien afspejler desuden mange af de forslag, der blev fremsat i EØSU's udtalelse fra 2019 ⁽¹⁾, bidrager til gennemførelsen af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (handicapkonventionen) på EU-plan og udgør et vigtigt element i en Union med lige muligheder. EØSU er imidlertid bekymret over, at de bindende bestemmelser og den bindende lovgivning til gennemførelse af strategien udvandes, men anerkender, at den nye strategi er et klart skridt i retning af en mere ambitiøs tilgang sammenlignet med strategien for 2010-2020.

1.2. Planen om at oprette en handicapplatform giver forhåbninger, men kan også gå hen og blive en skuffelse, hvis den ikke gennemføres korrekt. Der skal være gennemsigtighed med hensyn til dens medlemmer, mødedagsordener (med mulighed for at give input til punkterne på dagsordenen) og resultater. Platformen skal ligeledes sikre, at handicaporganisationer får en stærk stemme. Også EØSU bør spille en rolle og være med ved bordet.

1.3. Forbindelsen mellem handicapstrategien og de betydelige investeringer, der skal foretages under genopretnings- og resiliensfaciliteten, bør styrkes. Forbindelsen med gennemførelsen og overvågningen af handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder og navnlig søjlens princip 17 bør ligeledes sikres og styrkes. EØSU efterlyser en klarere og mere slagkraftig dagsorden fra Kommissionens side for, hvordan man fremmer brugen af den nationale genopretnings- og resiliensfacilitet for at hjælpe personer med handicap med at komme sig oven på pandemien. Kommissionen skal tage fat i de medlemsstater, der ikke har været åbne omkring deres planer eller fulgt Kommissionens retningslinjer, for at sikre en meningsfuld høring af civilsamfundet. Kommissionen skal endvidere være beslutsom, når det gælder om at forkaste planer, hvori der foreslås investeringer, som er i strid med handicapkonventionen, f.eks. investeringer i plejehjem.

1.4. EØSU glæder sig over forslaget om AccessibleEU, selv om det på nuværende tidspunkt ikke imødekommer udvalgets ønske om, at der oprettes et europæisk udvalg for tilgængelighed (EU Access Board). Kommissionen skal melde klart ud og være åben omkring, hvordan den agter at finansiere og bemande dette agentur, og hvordan den vil sikre, at personer med handicap bliver repræsenteret heri. De skal være repræsenteret internt som medarbejdere og eksperter og ikke blot eksternt som aktører, der høres.

1.5. EØSU bakker kraftigt op omkring flagskibsinitiativet om et EU-handicapkort, da et sådant efter udvalgets mening vil kunne skabe store forandringer. EØSU beklager imidlertid, at det endnu ikke er på plads, hvordan man skal sikre, at det anerkendes af medlemsstaterne. Udvalget understreger, at det er nødvendigt at indføre handicapkortet gennem en forordning, der skal gøre det muligt at anvende og håndhæve det umiddelbart i hele EU.

⁽¹⁾ EUT C 97 af 24.3.2020, s. 41.

1.6. EØSU støtter planen om at udarbejde en vejledning om god valgpraksis med fokus på valgdeltagelse blandt personer med handicap, som forventes at være klar i 2023. Udvalget støtter også det planlagte samarbejde med medlemsstaterne, det europæiske valgsamarbejdsnetværk og Europa-Parlamentet om at sikre, at personer med handicap kan udøve deres politiske rettigheder på lige fod med andre. EØSU anbefaler, at gennemførelsen heraf bliver fremrykket, så de nationale og lokale myndigheder får tid til at indføre en mere tilgængelig praksis inden valget til Europa-Parlamentet i 2024.

1.7. Der mangler tiltag, som specifikt tilgodeser behovene hos kvinder med handicap. EØSU opfordrer til, at der så vidt muligt rettes op på dette ved at sikre, at kønsaspektet indarbejdes i alle de tiltag, der allerede er medtaget i strategien. Dette skal ske med største omhu, for så vidt angår samtlige tiltag til bekæmpelse af overgreb. Fokuset på kvinder bør også udvides til at omfatte familiemedlemmer, som yder andre familiemedlemmer med handicap længerevarende og uformel pleje, da især kvinder har en tendens til at påtage sig omsorgsroller. EØSU ser gerne, at der efter midtvejsevalueringen af strategien fremsættes forslag til et specifikt flagskibsinitiativ vedrørende kvinder med handicap for anden halvdel af strategiens løbetid.

1.8. De tiltag, der vedrører adgang til domstolsprøvelse og personer med handicap som ofre for overgreb, er uhyre vigtige. EØSU mener, at disse tiltag — navnlig dem, der vedrører uddannelse af ansatte inden for retsvæsenet og de retshåndhævende myndigheder — også bør omfatte vejledning om, hvordan man sikrer, at personer med handicap ikke nægtes adgang til domstolsprøvelse som følge af juridisk umyndiggørelse, og at de ikke oplever forsinkelser i adgangen til domstolsprøvelse som følge af problemer med tilgængelighed, mangel på støttet beslutningstagning eller mangel på kommunikationsbistand såsom tegnsprogstolkning.

1.9. De foreslåede retningslinjer for forbedring af mulighederne for en selvstændig tilværelse og inklusion i samfundet er et spørgsmål, som Kommissionen bør tage fat på med særlig omhu. Retningslinjerne bør bygge på meget klare definitioner af, hvad der skal forstås ved institutionel pleje, tjenester i nærmiljøet og en selvstændig tilværelse. EØSU anbefaler, at Kommissionen baserer sine definitioner på dem, som den europæiske ekspertgruppe om overgangen fra institutionel pleje til pleje i nærmiljøet har fastlagt og vedtaget, samt på den generelle bemærkning nr. 5 til artikel 19 i handicapkonventionen.

1.10. Den foreslåede pakke om bedre beskæftigelsesmuligheder samt Kommissionens løfte om i højere grad at ansætte og inkludere personer med handicap i EU-institutionerne er en klar imødekommelse af civilsamfundets opfordringer. Det kan ikke understreges tydeligt nok, hvor vigtigt det er at fokusere på at fremme beskæftigelse af høj kvalitet for personer med handicap i lyset af covid-19-pandemien⁽²⁾. I den henseende kunne strategien have været mere ambitiøs. EØSU anbefaler kraftigt, at man påbegynder arbejdet med at fastsætte indikatorer for overvågning af gennemførelsen af tiltagene, og at der arbejdes for at tilpasse tiltagene til dem vedrørende civilbeskyttelse. Med hensyn til beskæftigelsen i medlemsstaterne, kunne dette delvis opnås gennem Kommissionens forslag om at medtage indikatorer for beskæftigelseskløften mellem personer med og uden handicap i den sociale søjles nye sociale resultattavle og om at medtage en opdeling efter handicap i nogle af de øvrige indikatorer. EØSU understreger, at målet ikke blot er en højere beskæftigelsesfrekvens, men også beskæftigelse af høj kvalitet, der gør det muligt for personer med handicap at forbedre deres sociale stilling gennem arbejde. EØSU foreslår derfor, at der i resultattavlen medtages indikatorer for kvaliteten af beskæftigelse, når det gælder personer med handicap — f.eks. om de har fuldtids- og langtidskontrakt, og om de er ansat på det almindelige arbejdsmarked. Kommissionen bør presse hårdt på, når det gælder de mål, der er opstillet for medlemsstaterne om, hvor meget de skal reducere beskæftigelseskløften mellem personer med og uden handicap inden 2030. Udvalget efterlyser ambitiøse mål, der sigter mod i så høj grad som muligt at fjerne forskelle i beskæftigelsen med fokus på beskæftigelsen på det almindelige arbejdsmarked.

1.11. I strategien foreslås der en række uddannelsesiltag. EØSU understreger, at uddannelsesiltaget for speciallærere også bør fokusere på at uddanne undervisere i de almene uddannelsesinstitutioner i at tilbyde inklusiv undervisning i klasseværelset. Medlemsstaterne skal opfordres til at gøre brug af speciallærere i inklusive skolemiljøer, så børn med handicap kan få den særlige støtte, de kan have brug for, når de deltager i almen skolegang sammen med elever uden handicap.

---

(2) Disability and labour market integration: Policy trends and support.

1.12. Forslaget om at ajourføre værktøjskassen for den »menneskerettighedsbaserede tilgang, der omfatter alle menneskerettigheder, til EU's udviklingssamarbejde«, er et positivt skridt. Dette bør ske med input fra de nationale og lokale handicaporganisationer i de lande, hvor disse investeringer finder sted.

1.13. Tiltaget til støtte for medlemsstaternes gennemførelse af Haagerkonventionen fra 2000 ville være i strid med handicapkonventionen, hvad angår spørgsmål som tvangsbehandling og tvang. Dette problem bør håndteres med input fra handicaporganisationer, inden Kommissionen foretager sig yderligere.

1.14. EØSU glæder sig over Kommissionens tilsagn om at foregå med et godt eksempel. Forslag som dem vedrørende tilgængeligheden af Kommissionens bygninger bør gennemføres til punkt og prikke, og de i strategien fastsatte tidsfrister for gennemførelsen må ikke fraviges.

1.15. Den foreslåede strategi for dataindsamling er et af de vigtigste forslag. EØSU understreger nødvendigheden af at sikre en mere systematisk indsamling af opdelte data, evt. ved hjælp af Washingtongruppens »Short Set«-spørgsmål.

1.16. En overvågningsramme for strategiens mål og tiltag forventes at stå klar i 2021. EØSU — og navnlig dets studiegruppe »Handicappedes rettigheder« — står klar til at bistå Kommissionen i udarbejdelsen af denne ramme sammen med handicaporganisationer, som bør inddrages fuldt ud og på en meningsfuld måde i hele processen.

1.17. Ifølge strategien bør personer med handicap deltage fuldt ud i konferencen om Europas fremtid. EØSU ser gerne, at Kommissionen lever op til dette tilsagn ved at inddrage personer med handicap og deres repræsentative organisationer i alle konferencens områder og ikke blot dem, der specifikt vedrører handicap.

1.18. EØSU opfordrer Kommissionen til at påbegynde forberedelserne til udvælgelsen af en EU-kandidat til FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap og anbefaler, at kandidaten bliver en europæisk kvinde med handicap.

1.19. Rådet skal også spille en vigtig rolle i strategiens gennemførelse, og EØSU opfordrer derfor Rådet til at tilslutte sig handicapplatformen og til hurtigt at udpege en handicapkoordinator i tråd med strategien. Handicapkoordinatoren i Rådet bør tjene som kontaktpunkt for handicapkonventionen, sådan som man foreslog EU i de konkluderende bemærkninger i gennemgangen af handicapkonventionen i 2015.

1.20. EØSU opfordrer desuden handicapbevægelsen til at være proaktiv og presse på for, at alle tiltag i denne strategi lever op til, hvad der er blevet lovet, samt til at vise solidaritet ved at sikre, at tiltagene også kommer indvandrere og flygtninge med handicap til gode. Lanceringen af strategien for rettigheder for personer med handicap er blot et udgangspunkt. Det er ikke strategien i sig selv, der vil skabe reelle forandringer for personer med handicap, men snarere virkningen af strategiens enkelte komponenter i det kommende årti. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne bør understøtte den nye strategis gennemførelse fuldt ud.

2. Generelle bemærkninger

2.1. EØSU konstaterer med tilfredshed, at EU's strategi for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 er et klart skridt fremad sammenlignet med den tidligere strategi. EØSU bifalder desuden Kommissionens høringsproces, og at mange af de forslag, som EØSU fremsatte i sin udtalelse⁽³⁾, er blevet medtaget i den endelige strategi. Dette understreger også udvalgets klare evne til at påvirke udfaldet af nye EU-politikker og -initiativer.

2.2. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har givet tilsagn om at gennemføre syv flagskibsinitiativer med klare mål og datoer for gennemførelsen. Denne grad af åbenhed vil i stor udstrækning lette EØSU's, civilsamfundets og arbejdsmarkedsparternes arbejde med at give input til disse tiltag.

2.3. Blandt flagskibsinitiativerne ser EØSU et særligt potentiale i AccessibleEU's ressourcecenter. Dets succes vil til dels afhænge af de ressourcer, Kommissionen tildeler det, ekspertisen hos det personale, der driver det, og dets evne til at samle eksperter, som kan give medlemsstaterne reel værdifuld viden.

⁽³⁾ EUT C 97 af 24.3.2020, s. 41.

2.4. EØSU bifalder forslaget om et EU-handicapkort. Hvorvidt dette kort vil medføre forbedringer for personer med handicap, vil afhænge af, hvilke rettigheder og krav kortet giver, når det bliver indført, og hvorvidt der træffes foranstaltninger til sikring af, at det håndhæves i alle medlemsstater.

2.5. En af strategiens stærke sider er den måde, den vil påvirke Kommissionens interne arbejdsgang og forbindelser med de øvrige EU-institutioner på. EØSU bifalder især tilsagnet om en årlig udveksling mellem Kommissionen og EØSU. Udvalget mener endvidere, at EØSU bør være repræsenteret i den nye handicapplatform sammen med handicaporganisationer.

2.6. På nogle punkter synes strategien at være et meget tøvende skridt fremad. Strategien medtager mange af forslagene fra EØSU's udtalelse⁽⁴⁾, men tilsagn om ny lovgivning er så godt som ikkeeksisterende. Af de fem tiltag vedrørende bindende lovgivning går de fire ud på at revidere eksisterende lovgivning, hvilket allerede er påbegyndt, og et tiltag går ud på at undersøge muligheden for lovgivning, »hvis det er relevant«. I den nye strategi foretrækkes mekanismer som retningslinjer og værktøjskasser, der — selv om de kan fremme praksis i medlemsstaterne — indebærer en meget større risiko for manglende overholdelse uden mulighed for at indbringe medlemsstaterne for EU-Domstolen.

2.7. I strategien lover Kommissionen at tage fat på visse spørgsmål gennem andre EU-strategier og handlingsplaner, herunder EU's strategi for digital forvaltning og handlingsplanen for den sociale økonomi. Kommissionen giver ikke altid nærmere detaljer om, hvordan handicapsspørgsmålene nøjagtigt vil blive behandlet i disse strategier. Der bør gives mere detaljerede oplysninger om, hvordan Kommissionen nøjagtigt har tænkt sig at gøre dette.

2.8. EØSU har betænkeligheder med hensyn til det tiltag, der vedrører støtte til medlemsstaternes gennemførelse af Haagerkonventionen fra 2000, og som ville være i strid med handicapkonventionen, hvad angår spørgsmål som tvangsbehandling og tvang i forbindelse med medicinske indgreb. Dette problem bør håndteres med input fra handicaporganisationer, inden Kommissionen foretager sig yderligere.

2.9. EØSU mener, at strategien har potentiale til at skabe reelle forandringer, men at dette fuldstændigt vil afhænge af, hvor godt den gennemføres, og hvor ambitiøse de enkelte tiltag er. Hvis Kommissionen og medlemsstaterne ikke er ambitiøse med at presse på for tiltag, der ændrer den nuværende situation, kunne strategien meget vel skuffe forventningerne hos de mere end 100 mio. mennesker med handicap i EU.

2.10. EØSU opfordrer handicapbevægelsen til at være proaktiv og presse på for, at strategien lever op til, hvad der er blevet lovet. Det er ikke strategien i sig selv, der vil skabe reelle forandringer for personer med handicap, men snarere virkningen af strategiens enkelte komponenter i det kommende årti.

3. Tilgængelighed og udøvelse af EU-rettigheder

3.1. Kapitel to og tre i strategien omfatter de tiltag, der vedrører tilgængelighed og udøvelse af EU-rettigheder. De vigtigste tiltag er som følger:

3.1.1. Et flagskibsinitiativ om oprettelse af ressourcecentret AccessibleEU. Det vil samle nationale myndigheder med ansvar for gennemførelse og håndhævelse af tilgængelighedsregler såvel som eksperter i tilgængelighed og fagfolk med henblik på at udveksle god praksis og udvikle værktøjer og standarder, der har til formål at lette gennemførelsen af EU-lovgivning. Dette er i tråd med EØSU's opfordring til at oprette et europæisk udvalg for tilgængelighed (EU Access Board). Kommissionen bør præcisere, hvordan dette center skal finansieres og bemandes, og hvordan det skal nå ud til eksperter i tilgængelighed, personer med erfaring med tilgængelighedsproblemer samt handicaporganisationer.

3.1.2. Indførelse af et europæisk handicapkort senest i 2023, som skal være gyldigt i alle medlemsstater. EØSU glæder sig over denne direkte imødekommelse af opfordringen i sin udtalelse fra 2019⁽⁵⁾. Dette initiativs succes vil afhænge af, hvilke rettigheder kortet giver, og hvorvidt alle medlemsstater går med til at gennemføre det fuldt ud. EØSU anmoder indtrængende Kommissionen om at være ambitiøs med handicapkortet, da det vil være et af strategiens vigtigste resultater og for mange vil være et benchmark for måling af strategiens succes.

⁽⁴⁾ EUT C 97 af 24.3.2020, s. 41.

⁽⁵⁾ EUT C 97 af 24.3.2020, s. 41 og EUT C 56 af 16.2.2021, s. 36.

3.1.3. Evaluering af anvendelsen af direktivet om webtilgængelighed og vurdering af, om direktivet bør revideres. En sådan evaluering giver mulighed for at analysere, hvorvidt denne lovgivning er formålstjenlig i en stadig mere digital offentlig sektor, navnlig efter covid-19-pandemien. EØSU mener, at Kommissionen bør ophæve den undtagelse fra direktivets anvendelsesområde, der gælder for visse websteder (f.eks. skoler, børnehaver og vuggestuer), da sådanne undtagelser risikerer at spænde ben for personer med handicap, som kun har adgang til disse offentlige tjenester ved hjælp af digitale værktøjer. EØSU efterlyser desuden en mere præcis redegørelse for, hvilke skridt der vil blive taget, såfremt medlemsstaterne ikke opfylder direktivets krav.

3.1.4. Revision af en række eksisterende retsakter, nærmere bestemt de lovgivningsmæssige rammer for bygningers energimæssige ydeevne, herunder deres indvirkning på forbedringer af tilgængeligheden som følge af renoveringskrav; lovgivningen om passagerrettigheder; Europa-Parlamentets og Rådets forordningen (EU) nr. 1315/2013⁽⁶⁾ om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet for at styrke bestemmelsen om tilgængelighed; samt bytrafikpakken. Selv om EØSU er skuffet over, at Kommissionen ikke har været mere ambitiøs og foreslået flere tiltag baseret på bindende lovgivning, glæder udvalget sig over, at dets efterlysning af tilgængelighedstiltag i bebyggede områder og inden for transporten har sat sit præg på strategien. EØSU anmoder indtrængende Kommissionen om at foretage ambitiøse ændringer og gøre sig til fortalere for ambitiøse tilgængelighedstiltag.

3.1.5. Udarbejdelse af en vejledning om god valgpraksis for valgdeltagelse af personer med handicap og samarbejde med medlemsstaterne, det europæiske valgsamarbejdsnetværk og Europa-Parlamentet om at sikre, at personer med handicap kan udøve deres politiske rettigheder, herunder retten til at opstille til valg og modtage tilgængelig information. Kommissionen ønsker ligeledes at tilgodese behovene hos personer med handicap i kompendiet om e-afstemning og støtte inklusiv demokratisk deltagelse. Det er vigtigt, at Kommissionen arbejder tæt sammen med Europa-Parlamentet for at sikre, at det næste europaparlamentsvalg er tilgængeligt, og at EU foregår med et godt eksempel.

4. En menneskeværdig livskvalitet og deltagelse på lige fod

4.1. Kapitel fire og fem i strategien omfatter de tiltag, der vedrører livskvalitet og lige muligheder. De vigtigste tiltag er som følger:

4.1.1. Et flagskibsinitiativ om retningslinjer for en selvstændig tilværelse med henblik på medlemsstaternes forbedring af mulighederne for at føre en selvstændig tilværelse og blive inddraget i lokalsamfundet. EØSU betragter dette som et potentielt afgørende initiativ. Dets styrke vil afhænge af en klar og stringent definition af, hvad der skal forstås ved institutionel pleje, og hvorfor det bør undgås, og hvad der skal forstås ved investeringer i pleje i nærmiljøet og en selvstændig tilværelse. Retningslinjerne bør udarbejdes med input fra personer med handicap og deres interesseorganisationer.

4.1.2. En ramme for sociale tjenester med henblik på at forbedre leveringen af tjenester til personer med handicap og gøre det mere attraktivt at arbejde inden for dette område. Efter EØSU's mening bør en sådan ramme ikke blot søge at gøre sektoren for sociale tjenester mere attraktiv med hensyn til lønnen og arbejdsforholdene, men også sikre, at tjenesteudbydere modtager passende uddannelse i, hvordan de yder støtte med udgangspunkt i tjenestebrugernes ønsker og ud fra en menneskecentreret og menneskerettighedsbaseret tilgang.

4.1.3. En ny pakke om beskæftigelsesmuligheder for personer med handicap. Som led i denne pakke vil Kommissionen også sikre medlemsstaternes stringente anvendelse af de rettigheder, der er omfattet af direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet, og vil fremlægge en rapport om direktivets anvendelse i 2021. Kommissionen vil endvidere overvåge udarbejdelsen af en handlingsplan for den sociale økonomi i 2021, herunder muligheder for personer med handicap og integration i det almindelige arbejdsmarked. Personer med handicap står over for en lang række hindringer for adgang til beskæftigelse. EØSU mener, at Kommissionen bør melde klart ud, hvilke hindringer der findes, og hvilke hindringer det haster med at fjerne, samt om covid-19 har forværret situationen. Udvalget anbefaler, at man — inden man går i gang med at udforme pakken — foretager en undersøgelse eller en rundspørge blandt personer med handicap og de organisationer, der repræsenterer dem, for at finde ud af, hvilke tiltag de ønsker gennemført. EØSU mener desuden, at der i beskæftigelsespakken bør være fokus på muligheden for at få adgang til beskæftigelse af høj kvalitet på det almindelige arbejdsmarked, herunder i den sociale økonomi og beskæftigelsesmodeller som D-WISE, således at man undgår en yderligere udelukkelse af personer med handicap, og at pakken især bør være rettet mod jobsøgende kvinder og unge med handicap. Målet bør ikke blot være en højere beskæftigelsesfrekvens, men også at gøre det muligt for personer med handicap at forbedre deres sociale status og økonomiske situation gennem lønnet arbejde.

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 af 11. december 2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet og om ophævelse af afgørelse nr. 661/2010/EU (EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1).

4.1.4. En undersøgelse i 2022 om social beskyttelse og tjenester til personer med handicap efterfulgt af en vejledning til medlemsstaterne om gennemførelse af reformer af den sociale beskyttelse med fokus på rammer for vurdering af handicap. Undersøgelsen bør have fokus på sociale tjenester som grundlaget for at sikre personer med handicap et værdigt liv såvel som familiernes og omsorgspersonernes rolle. Det bør således understreges i vejledningen, at tjenesterne skal kunne opfylde de individuelle behov hos personer med handicap, ydes i nærmiljøet og ikke i isolerede miljøer og ledsages af passende handicapydelse. Det er yderst vigtigt, at man i vejledningen om reformer af den sociale beskyttelse tager højde for de større leveomkostninger for personer med handicap, og at medlemsstaterne indtrængende anmodes om at være mere fleksible med hensyn til at lade personer med handicap beholde deres ydelser uanset deres eller deres ægtefælles/partners indkomst. Personer med handicap bør frit kunne søge arbejde, bo sammen med eller gifte sig med deres partner uden at blive straffet økonomisk.

4.1.5. En uddannelsesstrategi for ansatte i retsvæsenet med fokus på EU's handicaplovgivning, herunder FN's handicapkonvention. Denne vil omfatte en undersøgelse af retssikkerhedsgarantier for sårbare voksne i straffesager og en vurdering af behovet for lovgivningsforslag om støtte til og beskyttelse af sårbare voksne i tråd med strategien for ofres rettigheder. Kommissionen vil ligeledes yde vejledning til medlemsstaterne vedrørende adgang til domstolsprøvelse for personer med handicap i EU. Den vil støtte medlemsstaterne i at øge antallet af fagfolk med handicap inden for retsvæsenet. EØSU bifalder disse forslag, som afspejler de anbefalinger, udvalget har fremsat i sin udtalelse ⁽⁷⁾. EØSU glæder sig ligeledes over, at Kommissionen vil anmode Agenturet for Grundlæggende Rettigheder om at undersøge forholdene for personer med handicap, der bor på institutioner, i forbindelse med overgreb, misbrug og tortur. Disse tiltag bør også omfatte vejledning om, hvordan man sikrer, at personer med handicap ikke nægtes adgang til domstolsprøvelse, og at de ikke oplever forsinkelser i adgangen til domstolsprøvelse som følge af problemer med tilgængelighed, manglende retsevne, mangel på støttet beslutningstagning eller mangel på kommunikationsbistand såsom tegnsprogstolkning. Der bør indsamles eksempler på god praksis om støttet beslutningstagning i overensstemmelse med artikel 12 og 13 i handicapkonventionen. Det kunne ligeledes være hensigtsmæssigt at undersøge, hvordan medlemsstaterne har gennemført Kommissionens henstilling af 27. november 2013 om retssikkerhedsgarantier for sårbare personer, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager ⁽⁸⁾.

4.1.6. Flere tiltag på uddannelsesområdet. Disse tiltag omfatter støtte til medlemsstaterne til at anskaffe tekniske hjælpemidler og tilvejebringe et tilgængeligt digitalt læringsmiljø og indhold i forbindelse med handlingsplanen for digital uddannelse 2021-2027. Kommissionen foreslår endvidere en værktøjskasse til inklusion i førskoleundervisning og børnepasning, med et særligt kapitel om børn med handicap. Endelig vil Kommissionen hjælpe medlemsstaterne med at videreudvikle deres læreruddannelser for at afhjælpe manglen på speciallærere og gøre alle undervisere i stand til at håndtere mangfoldighed og inklusiv undervisning. EØSU glæder sig over, at Kommissionen anerkender den rolle, som EU kan spille med hensyn til at fremme inklusiv undervisning og navnlig e-læring, eftersom studerende med handicap har stået over for en lang række tilgængelighedsproblemer under covid-19-pandemien. EØSU ønsker dog at understrege, at tiltaget vedrørende uddannelse af speciallærere også bør have fokus på at uddanne undervisere i de almene uddannelsesinstitutioner i at tilbyde inklusiv undervisning i klasseværelset. Kommissionen bør fremme almen inklusiv undervisning og opfordre medlemsstaterne til at gøre brug af speciallærere i inklusive skolemiljøer. Der bør også investeres i og foretages forbedringer af uddannelsessystemernes karrierevejledning til personer med handicap.

4.1.7. Når det gælder inklusiv kunst og kulturliv, idræt, forlystelser og fritidsaktiviteter, herunder turisme, vil strategien styrke deltagelsen på flere fronter, nemlig gennem samarbejde med konventionelle idrætsforeninger og idrætsforeninger for personer med handicap, støtte kunstværk af kunstnere med handicap og anvende EU-midler til at gøre kulturarvssteder og kunstarrangementer mere tilgængelige for personer med handicap.

4.1.8. EØSU beklager, at strategien mangler ambition med hensyn til vedtagelsen af det horisontale direktiv om ikke-forskelsbehandling, der har været blokeret i Rådet i det seneste årti. Der er ingen konkrete planer om at fjerne denne blokering eller foreslå alternativer, såfremt Rådet ikke når frem til en aftale.

4.1.9. EØSU havde også gerne set, at der var større opmærksomhed på sundhedsrelaterede spørgsmål. Strategien har fokus på kræfthandlingsplanen, hvilket udvalget bifalder, men er meget vag med hensyn til mental sundhed, tilgængeligheden af sundhedsrelaterede oplysninger og ydelse af sundhedspleje til personer med handicap, som stadig bor på institution.

⁽⁷⁾ EUT C 97 af 24.3.2020, s. 41.

⁽⁸⁾ EUT C 378 af 24.12.2013, s. 8.

5. Fremme af rettigheder for personer med handicap på verdensplan

5.1. Kapitel seks i strategien omfatter de tiltag, der vedrører fremme af rettigheder for personer med handicap på verdensplan. De vigtigste tiltag er som følger:

5.1.1. Styrkelse af EU's indsamling af data om personer med handicap i forbindelse med EU-finansieret humanitær bistand, f.eks. ved at fremme brugen af Washingtongruppens »Short Set«-spørgsmål. Det er tale om et glimrende forslag, som imødekommer EØSU's tidligere anmodninger. Udvalget ser gerne, at indsamlingen af opdelte data bliver forbedret på alle fronter, navnlig når det gælder personer, som bor på institution. EU bør ligeledes støtte gennemførelsen af FN's handicapkonvention og fremme dens ratificering på verdensplan.

5.1.2. Ajourføring af værktøjskassen for »den menneskerettighedsbaserede tilgang, der omfatter alle menneskerettigheder, til EU's udviklings samarbejde« i 2021. Dette bør ikke blot ske i samarbejde med handicaporganisationer i EU, men også i samarbejde med nationale og lokale handicaporganisationer i de lande, hvor disse investeringer finder sted.

5.1.3. Sikring af en systematisk anvendelse af OECD's Komité for Udviklingsbistands handicapmarkør til at følge handicapvenlige investeringer med henblik på at foretage en målrettet overvågning af EU-finansiering. EØSU er meget tilfreds med, at dette forslag fra udvalgets udtalelse SOC/616 (*) er blevet indarbejdet.

6. Gennemføre strategien og foregå med et godt eksempel

6.1. Kapitel syv og otte i strategien omfatter de tiltag, der vedrører strategiens gennemførelse, og hvordan Kommissionen vil ændre sin struktur og måde at arbejde på for at opnå dette. De vigtigste tiltag er som følger:

6.1.1. En årlig udveksling af synspunkter med EØSU. EØSU glæder sig over, at dets inddragelse i strategiens gennemførelse bliver formaliseret, og ser frem til et løbende, struktureret samarbejde. EØSU glæder sig endvidere over, at Kommissionen ligeledes vil arrangere regelmæssige møder på højt plan med Europa-Parlamentet, Rådet og EU-Udenrigstjenesten med deltagelse af interesseorganisationer for personer med handicap.

6.1.2. Oprettelse af en handicapplatform som erstatning for Gruppen på Højt Plan vedrørende Handicapspørgsmål. Platformen vil støtte gennemførelsen af strategien og de nationale handicapstrategier. Den vil samle nationale kontaktpunkter for handicapkonventionen, handicaporganisationer, og Kommissionen. Den vil udgøre et forum for drøftelser om FN's vurderinger af medlemsstaternes gennemførelse af handicapkonventionen. EØSU har store forhåbninger til denne nye struktur, som lover at være mere åben og gennemsigtig end gruppen på højt plan.

6.1.3. En fornyet strategi for menneskelige ressourcer for at fremme ansættelse af og karrieremuligheder for personer med handicap, herunder et »kontor for mangfoldighed og inklusion«, som skal føre tilsyn med udformningen og gennemførelsen af foranstaltninger til fremme af mangfoldighed og inklusion inden for alle Kommissionens tjenestegrene. EØSU betragter dette som et af strategiens mest lovende tiltag og håber, at det vil føre til en reel vækst i ansættelsen af personer med handicap i EU-institutionerne. EØSU er desuden tilfredshed med, at Kommissionen vil ajourføre EPSO's strategi for målrettet kommunikation og opsøgende aktiviteter samt styrke alle Kommissionens tjenestegrenes ledelsesrapportering om mangfoldighed og rimelige tilpasninger for medarbejdere med handicap.

6.1.4. Forbedring af tilgængeligheden af alle Kommissionens tjenester inden for audiovisuel kommunikation og grafisk design senest i 2023. EØSU bifalder dette tiltag og opfordrer Kommissionen til at samarbejde med tilgængelighedseksperter for at sikre det højeste mulige tilgængelighedsniveau.

6.1.5. Sikring af tilgængeligheden af alle Kommissionens nyligt ibrugtagne bygninger. Kommissionen vil ligeledes sikre, at de steder, hvor Kommissionens arrangementer afholdes, er tilgængelige, og at alle Kommissionens bygninger senest i 2030 følger europæiske standarder for tilgængelighed. EØSU anmoder indtrængende Kommissionen om at nå disse mål uden undtagelser.

6.1.6. Udvikling af en strategi for dataindsamling, som vil retlede medlemsstaterne, og analyse af nuværende datakilder og indikatorer, heriblandt administrative data. EØSU understreger nødvendigheden af at indsamle opdelte data, eventuelt ved hjælp af Washingtongruppens »Short Set«-spørgsmål, som der allerede henvises til i strategien.

(*) EUT C 97 af 24.3.2020, s. 41.

6.1.7. Offentliggørelse af en ramme for overvågning af strategiens mål og tiltag efterfulgt af en udarbejdelse af nye handicapindikatorer samt offentliggørelse af en rapport om strategien i 2024 for at vurdere fremskridtene med gennemførelsen og — om nødvendigt — ajourføre strategiens mål og tiltag. EØSU — og navnlig udvalgets studiegruppe »Handicappedes rettigheder« — er klar til at bistå Kommissionen i udarbejdelsen af denne ramme sammen med handicaporganisationer. EØSU er tilfreds med, at der er fastsat en dato for gennemførelsesrapporten, som giver Kommissionen tid til at afhjælpe eventuelle mangler i strategiens løbetid.

Bruxelles, den 7. juli 2021.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
